

“Per entendre el bosc no només cal ser un científic, sinó també un poeta i un gran observador”

ALMUDENA MONTAÑO INDIA

És la persona que probablement coneix millor el massís del Montseny. L'ha estudiat i analitzat en tots els seus aspectes: la flora, la fauna, els habitants, la seva evolució... Ha caminat entre els seus boscos, l'ha observat, olorat i gairebé s'ha fos amb el seu paisatge. Martí Boada (Sant Celoni, 1949) és doctor en ciències ambientals i llicenciat en geografia. Actualment és professor titular de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) on, a més de la docència, també investiga a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA) i al Departament de Geografia. A l'ICTA és el director del grup de recerca Conservació, Biodiversitat i Canvi Global. Per celebrar els seus 40 anys d'investigació sobre el medi ambient, ha creat l'exposició 40 anys de recerca a l'entorn del medi, que es pot visitar a Hostalric fins al 16 de desembre i després a Arbúcies.

Quan va descobrir que volia dedicar-se a estudiar la natura?

Sense proposar-m'ho, jo sempre he observat la natura. Ja de petit passava hores i hores escoltant el cant dels ocells amb el meu pare, que havia sigut caçador. Vaig estar molts anys observant la natura, aprenent d'ella sense tenir estudis reglats.

I per què decideix formar-se acadèmicament?

L'any 1983 vaig estar a casa de Nelson Mandela, a Sudàfrica, i em va dir una cosa que em va marcar la resta de la meua vida. “No oblideu mai que la causa del futur de la humanitat és la cura del medi ambient”. I vaig canviar l'actitud. De mirar floretes vaig passar a preocupar-me pels altres i vaig començar a formar-me acadèmicament.

Així va poder tenir una visió més àmplia del paisatge i més científica.

Sí. Vaig crear el mètode de la gent del territori amb el mètode científic. Però per a mi té igual valor un catedràtic que un pagès, perquè cal

Martí Boada amb la pinya més gran del món i la més petita. Foto Almudena Montaña

estar en contacte amb la natura per poder-la estudiar.

No es pot investigar només des del laboratori, cal trepitjar el territori.

Per entendre el bosc no només cal ser un científic, sinó també un poeta i un gran observador.

Ha trepitjat els boscos de gairebé tot el planeta. Quin és el seu proper viatge?

Ara al desembre marxo al desert de Chihuahua, al centre de Mèxic, a estudiar el pi culminícola, que és únic, només es troba en una zona d'alta muntanya.

Què vol saber d'aquest pi?

Com una conífera ha arribat a colonitzar un espai tan hostil, amb unes temperatures tan baixes i variables. Passa de grans insolacions estivals a molt baixes temperatures a l'hivern. Morfològicament s'ha adaptat i no ha crescut gaire per poder sobreviure.

Per què li interessien tant els pins?

Són arbres molt primitius, que ocupen nínxols ecològics molt diversos. Actualment tinc una col·lecció ex-

posada de 70 espècies de pinyes, que representen gairebé el 40% de totes les espècies del planeta. Tenim la pinya més gran i la més petita, les que només sobren si es cremen i algunes altres també molt peculiars amb formes originals.

Com treballa quan fa una investigació al bosc?

Quan arribo al territori, ja sé què vaig a estudiar. Agafo mostres, faig moltes fotos, ho observo tot. El viatge l'acostumo a fer sol, amb el suport logístic dels investigadors de la universitat del lloc de la recerca, i quan torno a casa amb tot el material ens posem a treballar amb un equip de recerca de més d'una vintena d'investigadors.

Quantes fotos ha anat recopilant en els seus 40 anys d'investigació?

Tenim 300.000 imatges de gran qualitat.

Amb quin equip fotogràfic treballa?

Una càmera de fotos Canon EOS 7 i una EOS 5. Un objectiu 400-300 i un fix 25-120.

Després de veure tanta natura, quin dels espais que ha visitat li ha sorprès més?

El més espectacular ha estat el treball a l'Antàrtida.

Per què?

L'Antàrtida és una mena de síntesi dels grans problemes que té el planeta. No és propietat de ningú, és un continent enorme que, aparentment, no està masegat pels humans. És com una pàgina en blanc on van apareixent les primeres grans taques de les activitats humanes nocives.

Quines sensacions li aflorin contemplant aquell paisatge?

Ploro d'emoció de tanta bellesa. Té un paisatge increïble, a més d'una vegetació admirable i una fauna molt curiosa amb uns animals molt fidels entre ells.

Me l'apunto a la llista de viatges pendents!

Sí, però també m'agraden molt els boscos i els deserts, que els trobo molt interessants. I el Montseny, que el tenim aquí al costat, és meravellós.

Vostè és president del jurat del concurs Ecopropostes de Ràdio Marina des de la primera edició, fa 21 anys. Creu que aquests concursos ajuden a que els joves tinguin consciència del territori?

Són molt interessants. Els joves ofereixen noves maneres de veure l'entorn. Al nostre país caldria fer més concursos d'aquest tipus. A Estats Units està més de moda i la majoria d'empreses industrials donen suport als joves perquè estudiïn la natura.

Precisament vostè ha reiterat moltes vegades la importància que les empreses sàpiguen reutilitzar els seus residus.

No estic en contra de les fàbriques, però vull que no contaminin i sàpiguen incloure els residus en el procés productiu. Un industrial que contamina no és un bon industrial. Si es fa bé, a la llarga surt més econòmic, contamina menys l'entorn i perjudica menys la salut de les persones.

Com recorda l'arribada de les primeres fàbriques al voltant del riu Tordera?

Va ser una sorpresa. Els nens anàvem al riu perquè ens agradava veure com l'aigua es tenyia de color depenent del tint que feia aquell dia la fàbrica: vermell, groc... No érem conscients de la contaminació.

Per què és tan important saber què hi ha al riu?

Per als estudiosos, els animals que hi ha a la natura són com una anàlisi de sang. Ens diuen moltes coses del seu estat de salut.

Quants llibres ha escrit en aquests 40 anys de recerca a l'entorn del medi ambient?

Una vuitantena de llibres sobre la natura, sobretot sobre el Montseny i Catalunya, però també sobre la preservació del territori i el canvi ambiental global. ■

Martí Boada explica l'exposició sobre els 40 anys d'investigació. Foto A. Montaña

40 ANYS D'INVESTIGACIÓ

L'exposició 40 anys de recerca, a l'entorn del medi és important per veure l'evolució mediambiental de tot el món i, en detall, sobre els nostres boscos. Però encara és més interessant si el propi Martí Boada et fa una visita guiada per la mostra, com vaig poder gaudir el passat 20 de novembre a Hostalric. Són 40 anys de recerca relacionada amb el medi ambient, estructurada en tres grans pilars: els problemes ambientals a nivell planetari amb els grans acords internacionals, la natura a Catalu-

nya amb els grans acords parlamentaris i el paper de les ONG, i la conca del riu Tordera, entre el Montseny i el Montnegre.

L'exposició també acull una mostra fotogràfica síntesi de les 300.000 imatges que posseeix Boada amb els arbres més grans del món, els boscos més remarcables, la flora més significativa, la fauna més sorprenent i la dimensió humana, així com la relació entre els factors climàtics i els cicles dels éssers vius, entre d'altres. Aquest intens treball de 40 anys li han merescut més d'una trentena de premis i reconeixements, així com la

participació a nombrosos congressos nacionals i internacionals.

A l'exposició es pot palpar l'univers de natura que ha envoltat la vida de Martí Boada. Sempre estudiant el paisatge i observant tot el seu entorn. Sap escoltar i interessar-se per la gent que troba al seu camí. Transmet aquesta passió compartida per la natura i, sobretot, per les persones. I, parlant, parlant, ens adonem que compartim una altra cosa: el nom dels meus dos fills són els mateixos que el seu i el del seu germà. Tant de bo algun dia també poguem compartir algun viatge!